

Номер провадження: 22-ц/785/171/17

Головуючий у першій інстанції ОСОБА_1

Доповідач Цюра Т. В.

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

УХВАЛА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

21.03.2017 року

м. Одеса

Колегія суддів судової палати з розгляду цивільних справ апеляційного суду Одеської області в складі:

Головуючого: Цюри Т.В.,

Суддів: Сидоренко І.П., Станкевича В.А.,

при секретарі: Лопотан В.І.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі судових засідань апеляційного суду Одеської області апеляційні скарги ОСОБА_2, ОСОБА_3 на рішення Київського районного суду м. Одеси від 24 жовтня 2016 року по цивільній справі за позовом ОСОБА_3 до ОСОБА_2 про визнання заповіту та договорів дарування недійсними, та за зустрічним позовом ОСОБА_2 до ОСОБА_3 про встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без реєстрації шлюбу, визнання нерухомого майна спільною сумісною власністю, визнання права власності, відшкодування моральної шкоди,-

В С Т А Н О В И Л А

Рішенням Київського районного суду м. Одеси від 24 жовтня 2016 року у задоволенні позовних вимог ОСОБА_3 до ОСОБА_2 про визнання заповіту та договорів дарування недійсними відмовити.

Позовні вимоги ОСОБА_2 до ОСОБА_3 про встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без реєстрації шлюбу, визнання нерухомого майна спільною сумісною власністю, визнання права власності, відшкодування моральної шкоди задоволені частково.

Встановлено факт проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу ОСОБА_4, ІНФОРМАЦІЯ_1, який помер 4 червня 2014 року, та ОСОБА_2 Миколавіни, ІНФОРМАЦІЯ_2, в період з січня 2004 року по 29 квітня 2014 року.

У задоволенні іншої частини позовних вимог ОСОБА_2 до ОСОБА_3 про визнання нерухомого майна спільної сумісної власністю, визнання права власності, відшкодування моральної шкоди відмовлено.

Не погоджуючись з вказаним рішенням ОСОБА_2 подала до суду апеляційну скаргу, в якій посилаючись на порушення судом норм матеріального та процесуального права, просить суд змінити рішення Київського районного суду м. Одеси від 24 жовтня 2016 року в частині відмови у задоволенні її вимог та задовольнити її вимоги в повному обсязі, іншу частину рішення залишити без змін.

В свою чергу, не погоджуючись з вказаним рішенням суду ОСОБА_3, також, подала до суду апеляційну скаргу, в якій посилаючись на порушення судом норм матеріального та процесуального права, просить суд рішення Київського районного суду м. Одеси від 24 жовтня 2016 року скасувати, ухвалити нове, яким позов ОСОБА_3 задовольнити в повному обсязі та відмовити ОСОБА_2 в задоволенні позовних вимог.

Заслухавши пояснення, дослідивши матеріали справи, перевіривши законність і обґрунтованість оскаржуваного рішення суду в межах доводів апеляційних скарг та заявлених вимог, колегія суддів дійшла висновку, що апеляційні скарги задоволенню не підлягають виходячи з наступних підстав.

Згідно [ст. 213 ЦПК України](#) рішення суду повинно бути законним та обґрунтованим.

Відповідно [ст. 308 ЦПК України](#) не може бути скасоване правильне по суті і справедливе рішення суду з одних лише формальних міркувань.

Так, судом першої інстанції було вірно встановлено, що ОСОБА_4, ІНФОРМАЦІЯ_3 є сином ОСОБА_3 та ОСОБА_5 (а.с. 14).

За час свого життя ОСОБА_4 набув у власність наступне майно: трьохкімнатну квартиру АДРЕСА_1 (на підставі свідоцтва про право власності від 26 червня 2006 року (а.с.186), земельну ділянку (на підставі державного акту на право власності на земельну ділянку серії ЯД № 972660) та житловий будинок з господарчими будівлями та спорудами (на підставі свідоцтва про право власності на нерухоме майно від 25 лютого 2013 року), розташовані в Овідіопольському районі, с. Каролино-Бугаз, провулок Вчительський, 22-А.

29 квітня 2014 року відділом державної реєстрації актів цивільного стану у Київському районі реєстраційної служби Одеського міського управління юстиції був зареєстрований шлюб між ОСОБА_4 та ОСОБА_2, про що був виконаний актовий запис № 557.

20 квітня 2001 року був народжений ОСОБА_6, батьками якого є ОСОБА_4 та ОСОБА_2 (актовий запис № 24 від 7 червня 2007 року відділу РАЦСУ Київського районного управління юстиції м. Одеси) (а.с. 158).

27 травня 2014 року приватним нотаріусом Одеського міського нотаріального округу ОСОБА_7, за місцем проживання ОСОБА_4, а саме в АДРЕСА_2, був посвідчений заповіт, згідно з яким ОСОБА_4 заповів усе майно громадянці ОСОБА_2

29 травня 2014 року приватним нотаріусом Одеського міського нотаріального округу ОСОБА_7, за місцем проживання ОСОБА_4, а саме в АДРЕСА_2, були посвідчені договори дарування, згідно з якими ОСОБА_4 подарував ОСОБА_2 належні йому земельну ділянку (на підставі державного акту на право власності на земельну ділянку серії ЯД № 972660) та житловий будинок з господарчими будівлями та спорудами (на підставі свідоцтва про право власності на нерухоме майно від 25 лютого 2013 року), розташовані в Овідіопольському районі, с. Кароліно-Бугаз, провулок Вчительський, 22-А.

4 червня 2014 року ОСОБА_4 помер, актовий запис № 5927 від 5 червня 2014 року.

ОСОБА_3, обґрунтовуючи свої вимоги вказувала, що дані правочини повинні бути визнані судом недійсними, оскільки, по-перше, ні 27 травня ні 29 травня 2014 року за місцем проживання ОСОБА_4 нотаріус ОСОБА_8 не з'являлася, а тому не могла посвідчити будь-які договори, а також, що з 27 травня 2014 року у зв'язку зі станом здоров'я ОСОБА_4 перебував у стані неусвідомлення своїх дій та відповідно не міг керувати ними.

Відповідно до частини 1 ст. 717 [ЦК України](#) за договором дарування одна сторона (дарувальник) передає або зобов'язується передати в майбутньому другій стороні (обдаровуваному) безоплатно майно (дарунок) у власність.

Відповідно до ч. 1 ст. 215 [ЦК України](#) підставою недійсності правочину є недодержання в момент вчинення правочину стороною (сторонами) вимог, які встановлені частинами 1-3, 5 та 6 [ст. 203 цього Кодексу](#).

Згідно із частинами 1 та 2 [ст. 225 ЦК України](#) правочин, який дієздатна фізична особа вчинила у момент, коли вона не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними, може бути визнаний судом недійсним за позовом цієї особи, а в разі її смерті - за позовом інших осіб, чий цивільні права або інтереси порушені.

У разі наступного визнання фізичної особи, яка вчинила правочин, недієздатною позов про визнання правочину недійсним може пред'явити її опікун.

У пункті 16 вказаної постанови Пленуму Верховний суд України зазначив, що правила ст. 225 поширюються на ті випадки, коли фізичну особу не визнано недієздатною, однак у момент вчинення правочину особа перебувала в такому стані, коли вона не могла усвідомлювати значення своїх дій та (або) не могла керувати ними (тимчасовий психічний розлад, нервові потрясіння тощо).

Для визначення наявності такого стану на момент укладення правочину суд відповідно до [статті 145 ЦПК](#) зобов'язаний призначити судово-психіатричну експертизу за клопотанням хоча б однієї зі сторін. Справи про визнання правочину недійсним із цих

підстав вирішуються з урахуванням як висновку судово-психіатричної експертизи, так і інших доказів відповідно до [статті 212 ЦПК](#).

Ухвалою Київського районного суду м. Одеси від 25 лютого 2016 року по справі була призначена комісійна судово-медична експертиза за клопотанням ОСОБА_3 з метою дослідження загального та психічного стану здоров'я померлого ОСОБА_4 та отримання відповіді на питання щодо здатності ОСОБА_4 усвідомлювати значення своїх дій та відповідно керувати ними.

Однак, згідно з листом КУ «Одеське обласне бюро судово-медичної експертизи» від 31 серпня 2016 року, матеріали цивільної справи були повернуті до Київського районного суду м. Одеси без виконання експертизи, оскільки ОСОБА_3 не здійснила оплату за проведення такої експертизи, при цьому, наполягаючи, що матеріалами справи доведено її позовні вимоги.

Тому, судом першої інстанції вірно зроблено висновок про недоведеність посилання ОСОБА_3 відносно того, що ОСОБА_4 на момент укладання оспорюваних правочинів (заповіт від 27 травня 2014 року, договір дарування земельної ділянки від 29 травня 2014 року та договору дарування житлового будинку з господарчими будівлями та спорудами від 29 травня 2014 року) з врахуванням психічного стану, а також наявними захворюваннями не міг усвідомлювати значення своїх дій та не міг керувати ними.

Також колегія суддів погоджується з висновком щодо відсутності в матеріалах справи у відповідності до вимог ст. [ст. 717-719 ЦК України](#), й підстав для визнання вищевказаних правочинів недійними за ст. ст.ст. [203,215, 225 ЦК України](#).

Щодо позовних вимог ОСОБА_2, колегія зазначає наступне.

Відповідно до ч. 1 ст. 74 [СК України](#), якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, майно набуте ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено договором між ними.

За приписами ч. 2 ст. 3 [СК України сім'ю](#) складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

20 квітня 2001 року був народжений ОСОБА_6, батьками якого є ОСОБА_4 та ОСОБА_2 (актовий запис № 24 від 7 червня 2007 року відділу раєсу Київського районного управління юстиції м. Одеси) (а.с. 158).

З 30 жовтня 2006 року ОСОБА_4 був зареєстрований в ІНФОРМАЦІЯ_4, що підтверджується копією паспорту (а.с.159), з 29 жовтня 2013 року за даною адресою на реєстраційний облік була поставлена і ОСОБА_2, що підтверджується копією паспорта (а.с 160).

У свідоцтві про право власності від 26 червня 2006 року, виданого виконавчим комітетом Одеської міської ради, підставою набуття ОСОБА_4 право власності на

квартиру № 70 по вулиці Тополиній в м. Одесі, зазначений договір про сумісну діяльність по дольовій участі у будівництві від 20 листопада 2003 року, № 2963\341-32, тобто даний договір укладений до реєстрації шлюбу з ОСОБА_2

Оскільки ОСОБА_2 не надала доказів, які могли свідчити про внесення грошових коштів на виконання договору про сумісну діяльність по дольовій участі у будівництві від 20 листопада 2003 року, № 2963\341-32, після 1 січня 2004 року, колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції про часткове задоволення вимог останньої в частині встановлення факту проживання однією сімєю чоловіка та жінки без реєстрації шлюбу, а підстави для визнання спірної квартири об'єктом спільної сумісної власності подружжя у ОСОБА_2 відсутні, оскільки не доведені жодними доказами.

Поняття моральної (немайнової) шкоди і порядок її відшкодування, визначаються [ст. 23 ЦК](#). Підставами для відшкодування моральної шкоди можуть бути порушення майнових (ст. ст. [386](#), [396 ЦК](#)), особистих немайнових (ст. [280 ЦК](#)) прав особи, а також зобов'язань у випадках, передбачених договором або законом (ст. [611 ЦК](#)), прийняття неправомірних рішень, а також дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб (ст. [1167 ЦК](#)), заподіяння каліцтва, іншого ушкодження здоров'я або смерті особи (ст. [1168 ЦК](#)) тощо. Моральна шкода, завдана неправомірними діями чи бездіяльністю, відшкодовується особою, яка її завдала, за наявності її вини.

Тому підстав для стягнення з ОСОБА_3 на користь ОСОБА_2 моральної шкоди в розмірі 90000 гривень колегія суддів також не вбачає, а тому судом першої інстанції було правомірно відмовлено в задоволенні цих позовних вимог.

Відповідно до ст. ст. [10](#), [60 ЦПК України](#) цивільне судочинство здійснюється на засадах змагальності сторін. Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, мають рівні права щодо подання доказів, їх дослідження та доведення перед судом їх переконливості. Кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень. Доказуванню підлягають обставини, які мають значення для ухвалення рішення у справі і щодо яких у сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, виникає спір. Доказування не може ґрунтуватися на припущеннях.

Докази та обставини, на які посилаються апелянти в своїх скаргах, були предметом дослідження судом першої інстанції та додаткового правового аналізу не потребують, оскільки при їх дослідженні та встановленні судом були дотримані норми матеріального і процесуального права.

Відповідно [ст. 303 ЦПК України](#) апеляційний суд перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів апеляційної скарги та вимог, заявлених у суді першої інстанції.

Відповідно [ст. 308 ЦПК України](#) апеляційний суд відхиляє апеляційну скаргу і залишає рішення без змін, якщо визнає, що суд першої інстанції ухвалив рішення з додержанням норм матеріального і процесуального права.

За таких обставин, колегія суддів вважає, що висновки суду відповідають встановленим обставинам справи, до яких суд дійшов з додержанням норм матеріального і процесуального права.

Рішення суду є законним і обґрунтованим.

Доводи апеляційних скарг висновків суду не спростовують.

Враховуючи наведене, керуючись ст. ст. [307](#), [308](#), [314](#), [315](#), [317](#), [319 ЦПК України](#), колегія суддів,-

У Х В А Л И Л А:

Апеляційну скаргу ОСОБА_2 відхилити.

Апеляційну скаргу ОСОБА_3 відхилити.

Рішення Київського районного суду м. Одеси від 24 жовтня 2016 року по цивільній справі за позовом ОСОБА_3 до ОСОБА_2 про визнання заповіту та договорів дарування недійсними, та за зустрічним позовом ОСОБА_2 до ОСОБА_3 про встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без реєстрації шлюбу, визнання нерухомого майна спільною сумісною власністю, визнання права власності, відшкодування моральної шкоди залишити без змін.

Стягнути з ОСОБА_3 на користь держави судовий збір за подачу апеляційної скарги в розмірі 1410,20 грн. (одна тисяча чотириста десять гривень двадцять копійок).

Ухвала набирає законної сили з моменту її проголошення та може бути оскаржена шляхом подання касаційної скарги до суду касаційної інстанції протягом двадцяти днів з дня набрання нею законної сили.

Головуючий

Т.В. Цюра

Судді:

І.П. Сидоренко

ОСОБА_9